

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Viktora Kučery a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **H. H.**, zast. Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 11. 2019, č. j. 61 Az 21/2019 - 43,

t a k t o:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna a náhrada hotových výdajů ustanoveného zástupce žalobce v řízení o kasační stížnosti Mgr. Ladislava Barty **se určuje** částkou 3400 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í:

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 4. 2019, č. j. OAM-76/LE-VL14-VL13-2018; tímto rozhodnutím nebyla stěžovateli udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Stěžovatel pobývá na území České republiky od devadesátých let, v roce 1990 přijel do Československa za prací, od roku 1993 pracuje v Praze. Naposledy disponoval povolením k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání s platností do 3. 12. 2006. Doklad mu však ukradli (ztrátu nahlásil dne 28. 12. 2005 na policii) a od té doby pobývá na území České republiky nelegálně. Rozhodnutím Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Královehradeckého kraje ze dne 24. 11. 2015, č. j. KRPH-108905-7/ČJ-2015-050026-SV, bylo stěžovateli uloženo správní vyhoštění na dobu 3 let s povinností vycestovat do 40 dnů. Následně byl stěžovatel rozhodnutím Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Pardubického kraje ze dne 19. 4. 2018, č. j. KRPE-33018-20/ČJ-2018-170022-SV, zajištěn za účelem správního vyhoštění. V Zařízení pro zajištění cizinců Vyšší Lhoty podal dne 25. 4. 2018 žádost o mezinárodní ochranu. K této žádosti uvedl, že je pravoslavného vyznání, nemá žádné politické přesvědčení a je rozvedený. V České republice chtěl vydělat peníze, aby mohl odcestovat za prací do Portugalska. Opatřil si padělaný rumunský doklad, na který chtěl vycestovat. Na Ukrajině pobýval v Zakarpatské oblasti ve městě Mukačevo, kde žije jeho matka, sestra a dcera, přičemž se tam periodicky vracel. Na otázku, zda měl při návratech na Ukrajinu nějaké potíže, uvedl: „*tam jsou vždy nějaké problémy.*“ Měl potíže se státními orgány Ukrajiny, protože dle jeho slov věděly,

že přijel ze zahraničí; chtěly po něm část vydělaných peněz. Také uvedl, že se v roce 1985 účastnil na Ukrajině rvačky, v důsledku které nebyl povolán na vojnu, ale byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na tři roky. Po svém propuštění začal být pronásledovaný jakožto bývalý trestanec. Údajně podával stížnost, ale úřad proti policii podle jeho slov nic nezmuže. Naposledy byl na Ukrajině v letech 2015 a 2018. Dále uvedl, že se obává mobilizace. Neabsolvoval vojenskou službu, byl však předvolán, ale do služby nenastoupil.

[3] Žalovaný uvedené důvody, spočívající primárně ve snaze o legalizaci pobytu na území České republiky, neshledal jako relevantní z hlediska možného udělení některé z forem mezinárodní ochrany, a proto vydal napadené rozhodnutí. Proti němu podal stěžovatel žalobu. V ní namítal, že byl pronásledován ze strany ukrajinských orgánů z důvodu své trestní minulosti. Nedostalo se mu však žádného zastání. V minulosti byl vydírán a nucen vydělané finanční prostředky vydávat na úplatky a „výpalné.“ Žalovaný tak podle názoru stěžovatele nesprávně vyhodnotil existenci vážné újmy, která stěžovateli hrozí ze strany ukrajinských orgánů.

[4] Krajský soud se v napadeném rozsudku ztotožnil se závěry žalovaného ohledně snahy o legalizaci pobytu na území České republiky. Připustil, že i když stěžovatel Ukrajinu opakovaně a plánovaně navštěvoval, nejedná se o důvod pro znevěrohodnění jeho údajných obav z bezpečnostních složek státu. Na druhou stranu stěžovatel neuvedl nic konkrétního, co by pronásledování či hrozbě vážné újmy nasvědčovalo. Na Ukrajině je možné podat stížnost proti postupu policejních složek, jakož i jiných orgánů státní moci. Jelikož však blíže této možnosti nevyužil, nelze jednoznačně tvrdit, že by mu v případě jejího využití byla pomoc odmítnuta či nebyla poskytnuta v potřebném rozsahu. Žalobu stěžovatele proto krajský soud podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), jako nedůvodnou zamítl.

[5] V kasační stížnosti stěžovatel setrval na svém názoru, že žalovaný, ani krajský soud dostatečně nezohlednili hrozbu vážné újmy ze strany ukrajinských orgánů. Naopak, měl za to, že popsal zcela konkrétně, jakým problémům čelí, jak dlouhou dobu trvají i z čeho pramení (tj. z jeho trestní minulosti). Unesl tedy své břemeno tvrzení, které jej v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany tíží. Krajský soud podle jeho názoru nepřijatelně jeho tvrzení bagatelizoval a znevěrohodnil, což nelze akceptovat. Zdůraznil, že využití ochrany ze strany ukrajinských bezpečnostních složek by vedlo jen k větším problémům, proto nebylo možné prostředků vnitrostátní ochrany využít.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na své rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany a uvedl, že rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem. Vycházel ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu a shromážděné podklady hodnotil jak detailně, tak ve svém souhrnu.

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen ustanoveným zástupcem – advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté, vzhledem k tomu, že se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, mohla by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[8] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“.

pokračování

Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[9] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost předestírá k rozhodnutí především otázku hrozby vážné újmy ze strany státních orgánů, které mají stěžovatele vydírat a ohrožovat, a otázku možnosti využití prostředků vnitrostátní ochrany v zemi původu. Tyto otázky ovšem v daném případě podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nezasluhují pozornosti z důvodu ad 1) až 4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázky, které by dosud nebyly v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny, resp. byly řešeny rozdílně či vyžadovaly učinit judikaturní odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Naopak krajský soud posoudil případ stěžovatele zcela v souladu s konstantní judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvodu se odchýlit, a proto dospěl k následujícímu závěru.

[10] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] Hrozba vážné újmy představuje otázku vztahující se k doplňkové ochraně; ta je vedle azylu druhou formu mezinárodní ochrany. Doplňková ochrana se udělí cizinci, „*kteří nesplňují důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště*“ (§ 14a odst. 1 zákona o azylu). Za vážnou újmu se v souladu s § 14a odst. 2 zákona o azylu považuje „*a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*“

[12] Krajský soud hrozbu nebezpečí vážné újmy v případě stěžovatele neshledal; své rozhodnutí přitom vystavěl na tom, že stěžovatel neuvedl nic konkrétního, co by ve vztahu k této otázce bylo relevantní z hlediska zákona o azylu. Svou situaci se v zemi původu nesnažil řešit, proto nelze tvrdit, že by mu v případě podání žádosti u kompetentních státních orgánů byla případná pomoc odmítnuta. Současně se ztotožnil se závěry žalovaného, že primárním důvodem pro podání žádosti o mezinárodní ochranu byla snaha o legalizaci pobytu na území České republiky.

[13] Rovněž Nejvyšší správní soud s těmito závěry souhlasí, neboť nelze přehlédnout, že stěžovatel přistoupil k podání žádosti o mezinárodní ochranu v Zařízení pro zajištění cizinců poté, co mu bylo uloženo správní vyhoštění a co byl za jeho účelem zajištěn. Judikatura zdejšího soudu přitom zdůrazňuje, že o mezinárodní ochranu je nutno žádat bezprostředně poté, co k tomu má žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového (srov. rozsudek ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81). Případná prodleva mezi vstupem na území České republiky a podáním žádosti o mezinárodní ochranu může svědčit o účelovosti takovéto žádosti. Byť nelze účelovost postupu *a priori* předpokládat, sled událostí v nyní souzené věci tomuto postupu výrazně nasvědčuje. Stěžovatel jezdil nejprve do Československa, poté do České republiky za prací již od devadesátých let, na Ukrajinu se periodicky vracel, přičemž důvodem jeho návštěv byly možnosti finančních výdělků v České republice. Vzhledem k době a situaci podání žádosti o mezinárodní ochranu lze mít za to, že určujícím důvodem jejího podání byla skutečně zejména snaha o legalizaci pobytu na území České republiky (resp. snaha o oddálení

odjezdu). To však v souladu s konstantní judikaturou zdejšího soudu důvod pro udělení mezinárodní ochrany nepředstavuje; viz rozsudek ze dne 19. 10. 2006, č. j. 7 Azs 234/2005 - 48, ze dne 12. 10. 2006, č. j. 6 Azs 297/2005 - 53, či ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 - 43.

[14] Stěžovatel pak k žádosti o mezinárodní ochranu neuvedl nic, co by skutečnému nebezpečí vážné újmy nasvědčovalo. Na Ukrajině byl sice podle svých slov v důsledku rvačky trestně stíhaný a odsouzený, nicméně k tomuto odsouzení došlo před více než 30 lety, svůj trest si již odpykal a nadto sám potvrdil, že jeho trest „*je už vymazaný*“; viz jeho výpověď založená na č. l. 31-34 správního spisu. Ze správního spisu nevyplývají ani takové skutečnosti, které by mohly nasvědčovat hrozbě mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Tvrzení o problémech s vnitrostátními orgány stěžovatel nijak nerozvedl, nebyl schopen ani v hrubých rysech popsat jedinou situaci, při které by se dostal do konfliktu s ukrajinskými úřady (uvedl pouze „*tam jsou vždy nějaké problémy*“). Na druhou stranu pak výslovně uvedl, že jej k vycestování z Ukrajiny vedla práce a peníze. Judikatura zdejšího soudu však jednoznačně říká, že ekonomické důvody nejsou samy o sobě důvody azylově relevantními (srov. rozsudky ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003 - 64, ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, či ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 - 54).

[15] Nejvyšší správní soud si je vědom složité bezpečnostní i ekonomické situace na Ukrajině, avšak smyslem mezinárodní ochrany není poskytovat žadateli ochranu před jakýmkoli negativním jevem v zemi původu. Mezinárodní ochrana není univerzálním nástrojem pro poskytování ochrany (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2010, č. j. 9 Azs 25/2010 - 70). Může být naopak žadateli udělena až tehdy, selžou-li vnitrostátní prostředky ochrany v zemi původu žadatele (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57). Břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti (resp. nedostatečnosti) ochrany v zemi původu přitom leží na stěžovateli; srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62.

[16] Stěžovatel tvrdil, že mu vážná újma hrozí ze strany vnitrostátních orgánů Ukrajiny. Dle dostupných zpráv o zemi původu založených ve správním spise, je na Ukrajině možné podat stížnost proti postupu příslušníků policejních orgánů či jiných orgánů státní moci, jak již ostatně uvedl krajský soud. Nelze tedy zcela plošně říci, že by systém na Ukrajině nebyl schopen odhalit a potrestat protiprávní jednání příslušníků bezpečnostních sborů či úředníků jiných orgánů tak, jak se snaží navodit stěžovatel. Přestože nelze vyloučit individuální selhání ukrajinských státních orgánů (ostatně jako orgánů každé jiné země), stěžovatel nepopsal jediný incident, který by jakékoli hrozbě vážné újmy nasvědčoval. Je proto zcela namístě trvat na požadavku předchozího vyčerpání vnitrostátních prostředků ochrany.

[17] Stěžovatel sice uvedl, že podal stížnost, na další otázku žalovaného však uvedl: „*čím více si na ně stěžuji, tím více mě pronásledují a nedávají žít*.“ V kasační stížnosti pak tvrdil, že prostředků vnitrostátní ochrany využít nemohl, neboť tento postup by vedl jen k větším problémům. Z tvrzení stěžovatele tedy vyplynulo, že se vnitrostátní ochrany v zemi původu ve své podstatě využít nepokusil, přestože k nim měl přístup (resp. tento přístup mu nebyl omezen). S ohledem na celkovou situaci stěžovatele, jeho dlouhodobý pobyt v České republice, pravidelné návraty na Ukrajinu, jakož i dobu podání žádosti o mezinárodní ochranu tak Nejvyšší správní soud nedospěl k závěru, že by stěžovatel čelil nějakému skutečnému vydírání a skutečnému nebezpečí vážné újmy.

[18] Závěrem pouze pro úplnost Nejvyšší správní soud připomíná, že při pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu stěžovatel uvedl také to, že se obává mobilizace. Na druhou stranu však na vypořádání této otázky správním orgánem, ani krajským soudem dále nereagoval. Kasační stížnost směřovala pouze co do případné hrozby vážné újmy ze strany státních orgánů, které jej mají vydírat a požadovat po něm vydělané peníze, a co do nemožnosti využití prostředků vnitrostátní ochrany. Za této situace proto k otázce případné povinnosti nastoupit vojenskou

pokračování

službu postačí odkázat na rozhodnutí, ve kterých se touto otázkou Nejvyšší správní soud dříve zabýval, srov. např. rozsudky ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 - 49, ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 - 44, či usnesení ze dne 11. 8. 2016, č. j. 2 Azs 135/2016 - 34.

[19] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení krajského soudu. Ten se svým postupem nikterak neodchyluje od citované judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Nejvyšší správní soud ji proto shledal ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[20] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., z nichž vyplývá, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[21] Stěžovateli byl již v řízení o žalobě ustanoven zástupce – advokát Mgr. Ladislav Bárta, který jej zastupuje i v řízení o kasační stížnosti. V takovém případě platí hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud jmenovanému zástupci určil odměnu za jeden úkon právní služby (písemné podání ve věci samé – kasační stížnost) ve výši 3 100 Kč podle § 7 bod 5., § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, a dále náhradu hotových výdajů – režijní paušál ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 4 uvedené vyhlášky. Nejvyšší správní soud tedy zástupci stěžovatele určil odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti částkou ve výši 3 400 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í :

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 18. srpna 2020

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu